

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Aprilis' 16-dikán 1819.

Frantzia Ország.

Minekutánna a' Követek' kamarája' Biztossága egy ideig a' Dohány monopoliumot illető törvényjavallásnak megfontolásával töltötte volna idejét, arról való vélekedését Mártz. 25-dikén a' kamara' elejébe terjesztette, ekképpen: — „Az 1816-ban Mártz. 16-dikán hozatott törvénynek V-dik Titulussa, melly az 1821-dik esztendő Januáriusának 1-ső napjáig kizorítólag a' mellesleg való adók' Kir. Gazdálkodásának (a' Regiának) adja azt a' just, hogy a' Dohányt az egész Országban felvásárolja, feldolgoztassa, és eladhassa: még az 1826-dik esztendő Januáriusának 1-ső napjáig maradjon-meg a' maga erejében.“ — F o r n i e r, a' Biztosság' Referense, a' ki ezen vélekedést a' kamara' elejébe terjesztette, az után tulajdon maga vélekedését is elő adta. Legelőbb a' következő pontoknak igasságát iparkodott megmutatni — 1)ször. A' törvényhozó kamara csak azért hagyta-meg 1816-ban tett határozása által a' Dohány monopoliumot az 1821-dik esztendő Januáriusának 1-ső napjáig, hogy a' Státus az idegen Hatalmasságok eránt felváltott kötelességeknek megfelelhessen — 2)ször. A' monopolium a' Frantzia nemzet' nagyobb részének, az ő közön-séges és magános jusaira nézve rövidséget okoz, tehát ellenkezik a' Constitú-tzióval — 3)ször. A' mezei gazdaságnak, a' szorgalmatoskodásnak, és a' kereskedésnek árt — 4)ször. Szükségessé teszi, hogy esztendőnként a' Dohányvásárlásra

nagy summa kész pénz kimennyen az Országból, holott a' monopolium' felállítatása előtt a' Frantziák magok nagy bőséggel természetették a' Dohányt; következésképpen a' Dohánynek belső kelését kissebbítette, az Országból való kivittetését pedig semmivé tette — 5)ször. Könnyű dolog a' Státusnak azt a' kárt, melly a' monopolium eltörlődéséből következik, *taksafizetés* által kipótolni, a' mellyel azok a' sok féle roszszak se' lesznek összeköttetve, mellyek a' monopoliumhoz tsatoltatva lenni mondatnak. — Végre a' Dohánymonopolium eltörlése ellen felhozatott sokféle ellenvetéseket mind megczáfolván, annak eltörlését leginkább abból a' tekintetből jóvallotta: Hogy, mivel Frantzia Ország a' maga plántatartományait az utóbbi hadakozások miatt elvesztvén, 's a' melly kevesek még meg vannak, az Országlás' kereskedésére nézve elégségesek nem lévén, néki minden iparkodását arra kell fordítani, hogy ezen vesztését belső szerzeményei által potolja-ki, 's a' mesterségi szorgalmatoskodásnak alkalmatosságot szolgáltasson azon természeti szerzeményeknek feldolgozására, mellyeket az Ország' lakosai benn az Országban megszerzhethetnek. Mindenféle monopoliumok rövidséget okoznak a' belső szerzemények' szaporításán 's gyarapításán való iparkodásnak 's a' mesterségi szorgalmatoskodás' buzdittatásának, tehát általjában mind ártalmasok, 's nem méltók, hogy fennálljanak. — Sok efféle okoknak felhordása után azt jóvallta F o r b i e r, hogy

tsak az 1822-dik esztendő Januáriusa' 1-ső napjáig álljon - fenn a' Dohánymonopolium. — Ezen tárgynak további megvizsgálata Aprilis' 5-dik napjára tétetett által.

Forbier után *Courvoisier* állott elő, mint Referens, a' Biztosságnak a' Ministerek' felelettel való tartozását illető törvényjavallásról való vélekedésével. (Ezen törvényjavallást nem rég' hirdették - ki. Azolta a' Biztosság' kezében volt megfontolás végett). Legelőbb ezen felelettel való tartozás Theoreájáról beszélt *Courvoisier*: --- A' Király' politikai személlye, úgy mond, tökéletesnek és illethetetlennek lenni tétetik-fel: hanem minthogy minden politikai systemához ragadnak fogyatkozások is, 's ezek ellen semmi segítő-eszközöket nem javallani káros volna: erre nézve azt teszi-fel a' törvény, hogy ezen fogyatkozások rossz tanátslásokból veszik származásokat, 's ezen feltételből végezetre a' rossz tanátsadóknak üldöztetésüket hozza - ki. Megmutatja az Orátor, hogy ez a' felelettel való tartozás, valóban már I-ső Filep alatt fenn állott és egész XVI-dik Lajosig tartott; azt a' Constitúciónak készítésére összehivatott Nemzeti Gyűlés törvényesen akarta regulázni, de ellenkező tévelygésre jutott, melynek a' Ministerek' vádoltatásával való visszaélés lett a' következése, úgy hogy a' Ministerség tsupa méltóság nélkül való terhé lett volna, melyre nézve azt a' VIII-dik esztendőbéli Respublikai Constitúció megváltoztatván, tsak a' Nemzeti Képvisélet' Követeinek adta azt a' just, hogy a' Ministereket elvádolhasák; ezen törvény, melly a' XII-dik esztendőben hozatott, még bátorságosabbá tette a' szabadságot az önn' kény' visszaélései ellen, de a' melly nem sokáig tartott így, minthogy tsak *Egynek* háttár nélkül való szabad akarata állván elő, ez alatt a' szabadság is, a' felelettel való tartozás is egy formán elenyésztek. Ekkép-

pen szállott-le végezetre *Courvoisier* azon időpontra, melyben a' mostani Király a' nemzetnek adott Constitúcióban a' 13-dik cikkely által, a' Király' megsérthetlenségét 's a' Ministerek' felelettel való tartozását ismét meghatározta, 's az 55-dik cikkelyben just adott a' Követek' kamarájának arra: Hogy a' Ministereket az 56-dik cikkelyben kifejeztetett büntételekért, tudniillik az *árulásért* 's *pénz kitsikorásért*, a' Pairek' kamarája előtt elvádolhassa. — „A' felelettel való tartozást, így beszélt az Orátor, jól meg kell az *elvádoltathatástól* különböztetni; mert felelettel tartoznak a' Ministerek minden tselekedeteikért, melyek a' közönséget illetik: de tsak a' törvényben kifejeztetett két bűnökért vádoltathatnak-el a' Pairkamara előtt. — A' Constitúció' 33-dik cikkelye ugyan arra is just ad a' Pairkamarának, hogy a' Státus' bátorságának megtámadtatása' ügyében is Itélő Biró lehessen, de a' Követek' kamarájának tsak arra adott just, hogy a' mondott két bűnökre nézve lehessen Vádoló. Most tehát legfontosabb munka leszen azt meghatározni, hogy mi légyen valóságos értelme vagy tulajdonsága ezen két bűnöknek, az Árulásnak és a' pénz-feltsikorásnak? Ez, éppen oly bajos, mint szükséges munka. A' Biztosság minden törvényes könyveket felhánt ezen kérdésnek meghatározhatásáért, 's a' mit azokból a' Király által javalltatott törvénynek tökéletesebbithetésére nézve merithetett, 's a' melly szerént már most a' 3-dik és 4-dik cikkelyeket megjobbítani kívánnya, ennyiben áll: — 3. Cikkely: A' Minister Árulást követ-el; 1)ször, ha parantsolat, tselekedet, vagy rossz indulatból való elmulasztás által, a' Király vagy a' gyanitható koronaörökösnek bátorságát megtámodja, a' Király' hatalmát vagy a' fennálló koronaörököségi következt felfordítani megpróbálja, vagy a' Státusnak

külső avvagy belső bátorságát veszedelmezteti; 2)szor, ha parantsolat, tselekedet, vagy elmulasztás által, a' Törvényhozó Erő' három ágazatai' Constitutzió-nális hatalmát, vagy pedig tsak egygyiknek hatalmát is, avvagy a' Constitutzió' 4-dik, 5-dik, 8-dik és 9-dik cikkelyei által megszenteltetett jusokat megsérti, és ezen megsértés a' polgári közönséges politikai jusok' megsértetésének tartathatik. — 4)dik Cikkely: *Pénz-kitsikorás'* bűnét követi-el a' Minister, ha olyan vámot, adót, és requisitziókat kíván, a' mellyek semmi törvény által kirendeltetve nintsenek; ha ezeknek felszedettetését parantsolja vagy jóvá-hagyja; ha nagyobb summát veszen-költsön, mint a' mennyire a' Törvényhozó gyűlés meghatalmazta, kivéven azon esetet, midőn a' summának felvétetetését azután a' kamara jóvá hagyja, ratifikálja; ha valamely ajánlást, ígéretet, vagy ajándékot elveszen, hogy azért valami oly dolgot elkövessen, melly az ő Ministeriuma alá tartozik; végezetre, ha valakivel egygyezésre menvén, hogy az, az Országlószék' számára szükséges holmit szolgáltatasson, az egygyezés vagy alkú' dolgában a' magatulajdon és különös hasznára figyelmez. — Ezen törvényjovallásra nézve meghatározott, hogy a' Dohánymonopolium felett való tanátskozás után vétetessék vitatás alá. Arra, hogy a' jovallásnak pártját fogják 18, arra pedig, hogy ellene mondanak, 3 Orátorok irták-fel neveiket.

* * *

Friss emlékezetében lehet még az újságlevelek' figyelmetes olvasóinak, a' Marschall Brüne' gyalázatos módon történt megölettetése. Ő a' Bonaparte' Elba szigetéről lett visszajövele után a' Vár-departamentben, Marsiliában, Toulonban, 's ezen egyéb Déli vidékeken kommandánskodott. Eltávozván Bonapar-

te, 's a' Király másodsor visszaérkeztén, mint más némelly Generálisok, Marschall Brüne is meghivattatott, hogy mennyen Párisba. Utnak indulván, már Aix városában is úgy feltámodtak volt ellene a' parasztok, hogy kevésbe múlt el hogy meg nem ölték. Avenio városába érkeztén, ott a' Postaháznál ismét feltámodtak ellene, és, ámbár a' Postamester minden kitelhető módon védelmezte, néhány halálos dőféseket kapott 's holt teste a' vízbe vettetett. Két katonák által onnét kihuzattatván, eltemtetett: de a' gyilkosok, kik magokat a' thronus' és oltár' oltalmazóinak nevezték, őtet a' földből kiásatván, melléje két strázsát állítottak, oly parantsolattal, hogy senkit hozzá közelíteni ne engedjenek, tsak holt testet-evő állatokat. —

Ezen szerentsétlen Marschall özvegye a' napokban ily foglalatú kérelmet adott-be a' Királynak: — Király! Én igazságtételt kívánok férjem' meggyilkoltatásáért, igazságtételt kívánok az ő meghidegült tetemeivel elkövetett undokságért, igazságot kívánok azon megbántatásért, mellyel az ő emlékezetét azok illették, a' kik felőlle holta után azt költeni mérészlették, hogy maga ölte volna meg magát. Én kívánom ezen igazságtételt a' Királytól; kívánom a' Ministerektől, a' két kamaráktól, és a' nemzettől. Igasság! igazság! ily kiáltozás hallassék minden igazak' szájából az én ügyemnek oltalmaztatására! "

A' Frantzia Marschallok, kik már mind Pairek, megegygyeztek, 's öszszegyülekeztén meghatározták vala, hogy közönséges kérelmet készitvén a' Marschallné' kívánságát segittsék, midőn azonban értéssekre esett, hogy az ő kérelmeket a' Király' igazság-szeretete már megelőzte, minthogy a' Brüne' özvegyének kérelmét a' maga Ministeri Tanátsában fontolás alá vétetvén, ennek meghalgotása után meghatározta, hogy a' Brüne'

megölettetésének megvizsgálására Párisban új Processus rendeltessek.

A' Hertzeg Wellington és azon emberek közt való per, kik azzal vádoltatnak, hogy a' Hertzeget meg akarták ölni, Párisban Mártz. 10-dik napján veszi kezdetét.

A' Király a' Bankálné és Bach' halállal való büntetéseket meglágyítván, mind ketten Toulousebe hozattattak fogságra.

Német Ország.

A' Baireuthi újságban ilyen életírás jött ki azon szerentsétlen ifjuról, a' ki Kotzebüt Mártzius' 25-dikán megölte: — „Sand Lajos Károly Bavarának felső Mémus' kerületében Wunsiedelben, közönségesen tiszteltetett familiából, a' hol még atya anyja életben vannak, vette szármozását. Az atya Pruszsiai Justiciárius Tanácsos volt. Az anyja intézetei alatt nagy gondal neveltetett. Nevekedvén a' Regensburgi Gymnasiumba vitték tanulni, hol a' mostan Würtzburgi Professor Klein' Philosophiai tanításait különös kedvel halgatta. Azután, ámbár akkor meg volt is tiltva a' Bavariai ifjaknak az idegen Országokon való tanulás, az Eschenmeyer' nagy híre őtet Tubingába tsalta. Itt a' Theologiai tudományokra szükséges előtudományoknak feküdt nekik, mind addig, míg a' hadakozásnak újabb elkezdődése (a' Bonaparte' visszajövedele után) őtet is, mint sok más Német tanulókkal történt, fegyverbe öltöztette. Mint önkéntvállalkozott katona a' Bavariai armádánál szolgált. A' békesség helyreállása után az Erlangai Universitásban folytatta tanulását, a' hol minden tanítóji között leginkább kedvelte a' Doktor Kaiser' tanításait. Egy felől tanulásbéli szorgalmatossága és tisztességes magaviselete, más felől társaságos természete 's egyenes karaktere által minden esmerősseinek szeretetét

megnyerte: hanem azonban a' vallás és haza eránt mutatott elméleti nagy elragadtatása is egy felől ugyan tiszteletet, de egyszersmind félelmet is gerjesztett, minthogy minden tselekedeteiből a' látszott ki, hogy ő benne az indulat nagy erőszakkal uralkodjék az okosságon; melyhez 1817-ben, nyár' idején, a' Sorsnak egy oly tsapása járult, melly az ő elméjét egészszen megzavarta. Ez a' tsapás a' volt, hogy egy legjobb barátja, kivel egygyütt is lakott, ferdésközben az ő szemei előtt a' vízbe fuladt, a' nélkül, hogy ő azon vagy segíthetett, vagy azzal egygyütt ő is a' vízbe halt volna. Őtet ezen belső nyughatatlankodás naponként emésztette, mind addig, míg későbbre a' Wartburgi innep 's a' Jénai Burschok' vidámabb élete, a' hol az 1817-dik esztendőnek őszszétől fogva tanult, valamennyire talám ismét felelevenithették, noha ezen tudósítónakirója azután, hogy Sand Erlangából Jenába ment, ő felőle 's élete' környülállásai felől semmit meghatározva nem írhat, minthogy az őltanem volt közel hozzá. Gyanakszik mindazáltal, hogy Sandnak annyira lett megbomlását, hogy erre a' tselekedetre vetemedhessék, melly most ily sokaknak figyelmét ő reá venta, egy leány rokonának szerentsétlen lépése is nagyon segítette, ki, az ő testvére' lakadalma' napján, a' melyre Jénából ő is Wunsiedelbe jött vala, a' Róslába fuladt.“

* *

Arra az elmélkedésre, mellyet a' Bavariai Allgemeine Zeitung a' Sand' gyilkosságáról egy Diplomatikusnak kívánságára kiadott, feleletet küldöttek ugyan azon Ujsághez, és ő már azt is kiadta. Megvallja a' felető, hogy a' mik azon elmélkedésnek elején, a' gonosz tselekedetnek alacsonyágáról, minden igaz Németnek ezen Lengyel hatzúkás 's Orosznadrágos (pantalonos) tanuló ifjú' tettétől való iztózásról, 's annak szükséges

voltáról, hogy azt az egész világ előtt ki kell nyilatkoztatni, hogy ezen tselekedetet Német Országban egy betsületes ember is helybe nem hagyja, mondodtak, azok mind olyan dolgok, a' miknek minden jó ember alája írhatja nevét. Tsak azokat a' következeseket nem hagyhatja a' Felelő egyáltalában helybe, a' melyek ezen gyilkos ifjúnak tselekedetéből a' Német Universitásokra nézve kihozattak. Honnét tudja az író (ezeket kéri a' Felelő), hogy a' tanulók a' Német Constitutzióknak felfordítására megesküdtek? miért melegíti-fel most ezen tárgyat, melly minden vizsgálódás mellett is megbizonyítatlan maradt? mitsoda fundamentuma lehet neki még eddig arra, hogy a' Sand' tselekedetének indító okát nem az ő tulajdon elméje' szüleményének, hanem Német ifjak' társasága' határozásának tartsa lenni? miért sietett az író ezen rettenetes de bizontalan ítéletnek kimondásával, addig, minekelőtte a' szoros vizsgálódás az egész tselekedet' mivoltát kinyilatkoztatná? Mire való a' Német Universitásoknak 's tanulóknak ezen idő elől való kárhooztatása; 's több effélék? Végezetre effélét is emlegetvén a' Felelő, hogy talám mind ezekkel oda lehet a' célzás, hogy a' Német Universitásokon végre is tsakugyan megtörténnyék, a' mit Napoleon a' magamegbukása miatt véghez nem vihetett, utoljára buzgóan ohajtja: hogy azon Német Fejedelmek, kiket ezen dolog közelébről illet, nevezetesen pedig Baden, Weimar, és Bavaria, a' gyilkosnak tselekedetét egész pontossággal 's gondossággal vizsgáltsák-meg, 's azután hasonló nyilvánvalósággal hirdettessék-ki a' dolgot, hadd tudhassák a' Német haza 's a' külső Országok is, hogy voltak-e Sand'nak részes társai, vagy pedig, mint a' még eddig esmeretes környülállások mutatják, ő ezt a' gonosz tselekedetet tsak egyedül a' maga fejétől 's minden má-

sokkal való egygyetértés nélkül határozta-meg, hogy így minden gyanakodások egyszerre megszünhessenek.

A' Sand'ot* illető* újabb tudósításokban most ezeket olvassuk: —

Berlinbe ily módon írták-meg ezen rút történetet Jenából Mártzins' 26-dikáról: — „Ma dél előtt egy levél érkeze ide a' Pro-Rectorhoz Manheimből azzal a' tudósítással, hogy Kotzebue Augustus Urat hegyes-tör dőfésekkel általverettelve a' szobájában halva találták, 's mellette egy haldokló *Studio-szt*, kit a' Jenában Theológiát tanult Sand'nak esmernek lenni. Az idevaló (Jénai) Senatus a' Sand' szobáját azonnal felnyitatta, 's abban egyebek közt egy levelére talált, melly egy Burschhoz szoll, hogy olvassa-fel a' Bursch ifjuság előtt. A' Prorektor ezen levelet felnyitotta. Sand' ezen levélben úgy nyilatkoztatta-ki magát: Hogy neki rettenetes nehezen esik ugyan egy embernek meggyilkolása, de lehetetlen, hogy tovább annak a' belső ösztönöztetésnek ellene állhasson, melly őtet megszünés nélkül arra nohatja, hogy a' Hazaárulót láb-elöl elállítsa. Ő ezt a' tulajdon önnön magából származott plánumot már régen főzi, 's most végrehajtására ment. Értesenki ne nyughatatlankodjék; tud ő a' megmenekedésre egy bizonyos helyet.“ — Ez a' tselekedet (így végzi szavait a' Jénai tudósító) méltán undorítja az embert; a' hünös eleitől fogva eszelős embernek lenni esmertetett.

Frankfurtból írják, hogy a' Manheimből oda érkezett megkéréttetésre, ott is vizsgálódások tétettek a' Kotzebue' gyilkosát illető némelly tárgyakra nézve. Mikor ő Manheim felé *Frankfurt* városán általjött, a' *Fejer Hattyú* nevű vendégfogadóba szállott volt be, melyre nézve az ezen házbéli tselédek is kikérdeztettek, 's vallástételeik jegyző-

könyvbe vétettek: de úgy nyilatkozott ki a' dolog, hogy ő csak egy napot töltött ezen vendégfogadóban, 's azután néhány napokig egy esmerőssénél tartózkodott. Frankofurtumtól fogva Manheimig való útjában egy tanuló ifjú által elnyírette a' haját.

* * *

Közönséges újságlevelekben olvassuk, hogy a' Német Szövetségi Diétán Frankfurtban lévő Hannoveranus Követ *Martens* Ur, a' maga Országlószékétől vett utasítások szerint jóvallást terjesztett a' Gyűlés' elejébe a' Német Országi Universitásoknak közönséges reformáltatása, 's az Akadémiai szabadságoknak megszorittatását illető közönséges eszközökre nézve. Jóvallását nem csak a' tavaly Göttingában történteken, hanem azon indító okokon is fundálta, mellyek *Stourdzán* a' tavaly az Aacheni Congressushoz benyújtott irásában kifejtettek. *Martens* Urnak ezen jóvallását mindazonáltal oly nagyon ellenzették a' Szövetségnél lévő Követek között némelylek, hogy annak félretétődése szükségesnek tenni találtott.

A' Szakszoniai Nagy-Hertzege 's Hertzegei Követek is adtak-be a' Szövetségi Diéta' gyűlése elejébe egy jóvallást, melly egy közönséges fenytéki intézetnek minden Német Universitásokra lejendő kiterjesztését tárgyazza, de nem érdekli az Akadémiai tulajdonképpen való életet, szabadságot, és tudományokat.

A' Német Szövetségi Gyűlésnél lévő Fr. Követ *Reind* Ur hathatós irást terjesztett ezen Gyűlés' elejébe, azon Frantziáknak fogván pártjokat, kik a' Fr. Cs. Országlásnak ideje alatt a' Német vidékeken jószágokkal ajándékoztattak volt meg, 's a' kik nem régen a' mostani Fr. fő és külső dolgokra ügyelő Ministerhez Gróf *Desolleshez* folyamodtak vala's pártfogását kérték.

* * *

Laistroma a' XXIX-dik számú M. Kurir' 234-dik levéllapja' első hasábján említett Erdélyi Kézdi - Vásárhelyi Nevelő Ház' felállittatására tett önkéntvaló Adományoknak 's Adakozóknak: —

Méltóságos Rudnay András Erdélyi Catholicus Püspök Ur ő Excellentiája 1000 ft., a' Károlyvári Káptalan 13/4, ugyan azon megyei Esperestség 55, a' Kolosi Esperestség 8, Praepost és Debreczen városa' Cath. Papja F. T. Molnár Jó'sef Ur 1000 ft, a' Kolosvári Cath. Pap 1 Napoleon aranyot, a' Püspöki Cancellaria 3 Császáraranyot, a' Brassói Cath. Pap Lámáss Ur 100 ft, azon Papi megye' Papsága 48 ft. 55 krt, a' Sz. Léleki Esperestség' Papsága 412 ft, az Udvarhelyi 377 ft, a' Kolosi 20 ft, a' Károlyvári Plébános Mikó Ujfalusi Tallien Ferencz Ur 5 ft, egy nevezetlen 50 ft, a' Regiment' kerületébéli Ref. Papság 69 ft, 25 krt, a' Szolnoki 40 ft, az Ország' Thesauriatusa 188 ft 27 krt, a' Királyi Tábla 300 ft, Gr. Mikes Sigmund 100 ft, Gr. Székely Mihály 200 ft és 4 esztendőknél letolyta alatt esztendőnként 100 mérő rozst, Thury Ferentz Ur 157 ft 50 krt, Thury Mihály Ur 100 ft, Bernáth János Ur 250 ft, Cseh József Ur 50 ft, Király Biró Cserey Sámuel Ur 200 ft és 100 rőf vásznat, a' Miklósvárszéki Nemesség 63 ft, a' Bardotzszéki 69-tzet 4 krt, a' Háromszéki 771 ft 51 krt, a' Kézdiszéki Nemesség 235 ft, a' Brassói kerületébéli 146 ft, a' Szászsehehszék 62 ft, a' Besztertzei kerület 130 ft, a' Szászvárosi 87 ft 17 krt, a' Schegesvári 69 ft, Lovasság' Generálisa Báró Szent-Kereszti ő N. ga 45 ft, és 100 szál lágyfa deszkát, Gróf Rálnoky Székely Huszár Oberstlajtnánt Ur 100 ft, a' második Székely Gyalog Regiment' tisztjei mindegygyütt néhány penzionáltattakkal egygyütt 1,421 ft, 15 krt, Gerébné aszszony Özvegy Fő Hadnagné egy bálba való bemeneteli jövedel-

met 168 ft 9 krt, az Ojtosi Contumatziai tisz 35 ft, a' Beretzki Oláhok 501 ft, a' 2 dik Székely Regiment tulajdon familiáj 17,525 ft 5 krt, a' köztök lakó 4-gyed-fél Svadrony Huszárok 7,251 ft 10 krt adtak. A' visszanyert hegyi árendabéli 2,764 forintokat és 51 krajzárokat a' két Határ Regimentbéliék, ezen nevelő háznak engedték.

Legszebben megkülömböztette magát Fejes Samuel 5-dik Kompánia-béli gyalog katona, a' ki is 99 forintokat kéz pénzül leszámolván, midőn no-gaták volna, hogy pótolja ki már kerek számra, adjon 100 forintokat, azt felelte, hogy nem, mert 99 jobban hangzik mint 100: hanem annak kipótolására a' mi a' kerek számból hibázik, 900 forintot légal (hágy mint legatumot) a' nevelő háznak. Ennekfelette néhány szegény barátjaiért is le-tett 25 forintokat, melly szerént az ő adománya, az említett legatumon kívül, 124 forintokra telt. Ezen emberrel, kinek mejje a' Hazáért és Fejedelemért több tsatákban vérzett, méltán kevély lehet a' Nemes Székely nemzet.

Közép-Ajtai Ref. Predikátor és Erdővidéki Senior T. Josa János Ur is különösen megkülömböztette magát ezen nevelő ház eránt. Toth és Szöts Kézdi Vásárhelyi lakos Határnokok pedig azt a' jószívüségét mutatták ezen institutum eránt, hogy földjökből, melly itt a' nagy népesség miatt felettebb betses, az épületnek jobb elintéztetésére nézve, mindenik 17, négy szeg ölnyi földet engedett oda a' maga tulajdonából.

Barabás, határ katona 17, Bedő Mihály 22, Mórítz János 17, Abod Imre 16 fl. 12 kr., Kis János 19; özvegy Kattay Maria 20; Molnár János Strázsames-ter 18; határörzők Fejes Sámuel 124,

Simon Ádám 22, Bede Gábor 19 fl. 20 kr.; Assessor Wida András 33; Wida József Strázsames-ter 16; határörzők Tamás Miklós 16, Ferencz György 20, Wass Miklós 17 fl. 42 kr., Imbre Mojzes 56, Székely Dénes 20, Domby András 17; Sipós Gábor Strázsames-ter 24; határörzők, Rákosy László 38 fl. 48 kr., Mátyás Miklós 19, Szabó László 16; Szabó Elek Strázsames-ter 23, Márton Ádám Káplár 16 fl. 50 kr., a' határörzők Konzay Antal 34, Mikó Ferencz 34 fl. 6 kr.; a' Kézdy-Vásárhelyi Magistrátus 75; a' Kézdy-Vásárhelyi Czéhek 90; Kerekes István határörző, 30; özvegy Benke Mária 40; határörzők, Török József 26, Szotyory József 30, Hanko László 30, Kováts Dániel 27, Kováts József 30, Désy Mihály 19, Szöts János 25, Szabó István 30, Kováts Miklós 30, Bakó Dániel 20, Tóth Sámuel 22 fl. 50 kr., Jantsó Dániel 20, Benkő István 33, Schönn János 16; özvegy Benke Gábor 20; Kapitány Szöts Sámuel özvegye 25; határörzők, Szöts Sámuel 20, Tuzon György 75, Bögezy Ferencz 20, Vargasy Sándor 26, Benke István 20; Huszárok, Imre Ferencz 20, Ferencz Sigmund 20, Malnasy László 20, Resznek István 25, Mark Sigmund 20, Fejes Ferencz 30, Magyarossy István 20, Fekete Elek 40, Ladányi János 20, Mikó Ferencz 25, Bayko László 25, Mikó József 22, Márton Elek 21, Bartha András 20, Zonda Lajos 36, Tuzson József 20, Fülöp Pál 22, Boldizsár Elek 16, Simon Ferencz 30, Csonda Tamás 21, Bögezy József 21, Bögezy Péter 30, Székely György 16 fl. 20 kr., Fejér Ignátz 23, Kotsis Ádám 33, Bartos József 27, Michaly Benjamin 30, Csáky Elek, Pál József 16; Assessor Gazda József 23.

S z á z forint huszas pénzért adtak Váltó czédulában: —
 Aprilis' 15-dikén 249 $\frac{3}{4}$ — 14-dikén 249 $\frac{1}{8}$ — 15-dikén 249 $\frac{3}{8}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

R o m a.

A' *Romai Diarium* ekképpen adja elő a' Császár és Császárné ő Felségek' Romába való megérkezésüket 's bemeneteljeiket: —“

„A' Pápa ő Szentsége Fő Kamarássa *Riario* Ur Viterbőhöz kiküldetvén, hogy ő Cs. Felségeket, kik April. 1-ső éjjelén ott háltak vala, az ő Szentsége' nevében tisztelje, onnét 2-dikban vissza érkezett azzal a' hírrel, hogy ő Cs. Felségek délután a' városhoz közelíteni fognak. Ehez-képpent Card. Státus Titoknok Consalvi ő Eminentziája kilentz gála hintókkal a' Tiberis' hidjához ment, a' hol a' Felséges Utasoknak nyugvás végett egy függő sátozt állítottak vala fel, 's a' hol ő Felségek megérkezésekkor ágyudörgés által köszöntettek, 's a' Card. Titoknok Ur 's a' Pápa Udvarnokjai által tiszteltettek. A' gálahintókba beülvén, útjokat ily pompával folytatták a' *Porta del Popolo* felé: A' sort egy lovas tsoport nyitotta-ki; azután egy hintóban Császár es Császárné ő Felségek, Carolina Cs. Fő Herczeg Aszszony 's a' Card. St. Titoknok, ültek; a' hintó körül két felől és hátul Pápa testörzőji lovaglottak. Azután előbb a' több gála hintók részint az ő Cs. Felségekhez tartozó 's részint a' Pápa ő Szentségétől elejikke küldetett Udvarnokokkal, ezek után az úti szekerek 's ezek után ismét lovas katonák kísérek következtek. A' *Porta-del-Popolo*hoz érkezvén, a' *Pincio* hegyére kiállított ágyuk megszollaltak, 's ezeknek az Engelsburgon lévők feleltek. A' *Quirinal* kastélyához érvén, azon hintó ajtaját, melyben a' Felségek ültek *Frosini* Ur, *Prefetto de Sacri palazzi* és *Maggior-domo* nyitotta-meg. A' kastély' kapujánál a' Pápa' Udvarnokjai által fogadtattak, 's a' grádsokon felkisértetvén, a' Pápa ő Szent-

tsége szobáji felé közelitettek ő Felségek, a' hol Cs. K. Minister Metternich ő Hercegsége, a' Romában lévő Cs. K. Követ Hertzeg Kaunitz, a' Cs. K. Felségek' kísézői, a' Pápa' fő tisztségeinek Elölülőji, 's Testörző serege' Kapitányai, 's egyéb fő emberek állottak. —

Tudósittatván ő Szentsége a' Felségek' közelgetéséről kijött elejikke a' kastély első szalájába, a' hol való szembe-találkozások megillető vala; örvendezés és meglegedés tündöklött mind ő Szentségének mind F. Vendégeinek ábrázatjokon. A' Cs. K. Felségek a' Szentegyház' Fejének Szent Személye eránt tiszteletjeiket bizonyították, 's ő Szentsége által atyai nyájassággal és örömmel fogadtattak.“

Ezek délutáni 5 órájában történtek; 7 tájban a' Romában lévő minden nem beteg Cardinálisok udvarlásra mentek a' Cs. K. Felségekhez.

Az utzákon, a' hol bemeneteljeiket tartották a' Felséges Vendégek az ablakok szépen felékesítettve voltak, 's a' levegőt az örvendező sokaság' kiáltozása harsogtatta.

Morva Ország.

A' Trauttmansdorf-Weinsberg Grófi házból való *Maria Thaddeus*, Olmitzi volt Kardinális Fejedelmi Érseknek, a' mult Jan. 20-dikán történt halála által megüresült Érsekség, a' F. T. Érseki Káptalannak több századoktól birtokában lévő 's a' Fejedelmek által megoltalmazott jusával megegyező Választása szerint betöltetett, 's a' Választóknak telyes megegyezésével 's nagy örvendezésével, *Rudolph* ő Austriai Cs. K. Fő Hertzegsége választott ezen Fő Pásztori Hivatásra, kinek felséges tulajdonságai legszébb reménséget nyujtanak a' Szentegyház és Státus java eránt.